

Інноваційний розвиток промисловості України на засадах смарт-економіки

Буряк Євген¹, Редько Катерина², Машталер Ольга³, Сидорук Ірина⁴

Опубліковано	Секція	УДК
01.11.2022	Економіка	330:004

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7299457>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Annotation. Стаття присвячена дослідженню особливостей інноваційного розвитку промисловості України на засадах смарт-економіки. Розглянуто передумови, сутність та особливості розвитку смарт-економіки, як загальносвітового явища. Досліджено потенціал та бар'єри формування смарт-економіки в Україні. Розглянуто сучасний стан інноваційного розвитку промисловості України. Визначені основні проблеми, які стримують розвиток інноваційних процесів в Україні та основні шляхи стимулювання інноваційного розвитку промисловості в Україні на засадах смарт-економіки..

Keywords: смарт-економіка, інновації, розвиток, промисловість, інтелектуальні ресурси.

---

¹, доктор економічних наук, доцент професор кафедри менеджменту Факультет економіки і управління, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, факультет економіки і управління, вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, Полтавська обл., 39600, <https://orcid.org/0000-0002-8039-004X>

² к.е.н., старший науковий співробітник, Центр інновацій та технологічного розвитку ДУ Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України, бульвар Тараса Шевченка, 60, Київ, 01032, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-2609-3471>

³ бізнес-тренер, аспірант спеціальність 051 «Економіка», спеціалізація «Економіка та управління національним господарством» кафедри теоретичної та прикладної економіки, Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України, <https://orcid.org/0000-0001-6608-820X>

⁴ кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії та підприємництва факультет економіка та управління, Національний університет «Запорізька політехніка» м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 64, 69063, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-1205-2639>

Innovative development of Ukrainian industry on the basis of smart economy

Annotation. The article is devoted to the research of the peculiarities of the innovative development of the industry of Ukraine on the basis of the smart economy. The prerequisites, essence and features of the development of the smart economy as a global phenomenon are considered. It has been established that the smart economy is the evolutionary next stage of the development of concepts of economic knowledge, which is based on the comprehensive modernization and innovative development of all sectors based on new generation technologies and provides high added value, energy efficiency, the formation of a protected of natural environment and social stability.

The study of the potential and "barriers" of the formation of a smart economy in Ukraine showed that the smart economy has the ability to adapt to new conditions. These possibilities are due primarily to the high educational potential of the population of Ukraine, the possibilities of the innovation process, and the sufficiently developed material and technical base of the national innovation system. At the same time, the insufficiently perfect legislative base for innovative activity, the low efficiency of state management and regulation of the economy, the underdevelopment of venture business remain a kind of brakes holding back Ukraine's advancement through the smart Economy.

The current state of innovative development of Ukrainian industry is considered. The research showed that the innovative development of industry in Ukraine takes place in the presence of a contradiction between the objective laws of social development (regarding the need for intellectualization of industry) and the conditions for the development of industry and innovation.

The main problems that hold back the development of innovative processes in Ukraine and the main ways of stimulating the innovative development of industry in Ukraine on the basis of smart economy are identified.

It has been established that the gap between innovative development of Ukraine and developed countries continues to grow. Therefore, it is necessary not only to develop knowledge-intensive production, but also to show increased activity in preserving and multiplying of scientific and technical, innovative and human potentials, which is especially difficult in the modern conditions of full-scale war.

Keywords: smart economy, innovation, development, industry, intellectual resources.

Вступ

Інтеграція України з європейською спільнотою, забезпечення розвитку у післявоєнний період, досягнення, у перспективі, суспільного благополуччя європейського рівня потребує безальтернативного впровадження в державі інноваційної політики. Одним із завдань імплементації положень Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, інтеграції економіки України в економіку ЄС, включення в європейські та глобальні ланцюги доданої вартості, є реалізація стратегій, принципів, підходів, якими керуються країни Євросоюзу для підвищення конкурентоспроможності як окремих держав членів, так і їх об'єднання на глобальних ринках [1]. Нині вельми розширилося інформаційне поле людей і підприємств. Змінилася роль інформації як ресурсу в економічних системах управління [2]. За таких умов відмова від інноваційного розвитку може призвести до закріплення накопичених у країні передумов структурної деградації, що тільки посилить глобальну економічну кризу, до якої призвело повномасштабне військове вторгнення РФ на територію України.

Достеменно відомо, що Україна має великий природний, промисловий, технологічний та науковий потенціал, проте детермінанти її конкурентних переваг ще

недостатньо розвинені. Наслідком цього є низький рівень конкурентоспроможності українських товарів, особливо наукомістких виробів із високою доданою вартістю. Місце України на світовому ринку в майбутньому залежить насамперед від того, наскільки ефективно вирішуватись у найближчі роки питання підвищення конкурентоспроможності її економіки на основі інновацій. Високий інтелектуальний потенціал України дає змогу виробляти інноваційні рішення на міжнародному рівні. Проте їх мало, тому вони мало впливають на розвиток економічного потенціалу держави. Найчастіше в Україні з'являються місцеві, невеликі нововведення, які не суттєво впливають на розвиток інновацій в економіці.

Становлення інноваційної моделі розвитку промисловості України має здійснюватися виходячи з сучасних реалій розвитку світової економіки. В наш час у всьому світі відбувається становлення та розвиток, так званої смарт-економіки.

Доцільність переходу до смарт-економіки пояснюється необхідністю гармонійного розвитку всіх сфер життєдіяльності країни у відповідності до розвитку світової економіки, що забезпечить її найбільшу ефективність. До однієї з причин можна віднести істотні зміни у структурі споживчого, корпоративного та громадського (суспільного) попиту. Так, у сучасних умовах значного розвитку набуває концепція свідомого споживання. За таких умов виникає гостра необхідність застосування новітніх технологій, передусім інформаційно-комунікаційних [3].

На загальнодержавному рівні посилюється попит на раціональне використання матеріальних, трудових, інтелектуальних ресурсів для вирішення національних і глобальних проблем. Це стосується зміни характеру праці, посилення її інноваційної складової, зростання участі у виробничих процесах інтелектуальних працівників, розвиток фірм, що функціонують у режимі віддаленого доступу, аутсорсингу та смарт-сорсингу на товарному та ресурсному ринках. Наступною причиною розвитку смарт-економіки можна виділити процеси глобалізації.

Глобалізація передбачає передусім розширення відкритості суб'єктів господарювання, лібералізацію ринків, створення структур, адаптованих до зовнішніх впливів економічного, соціального та культурно-інформаційного середовища.

Проведене дослідження показало, що глобальна синхронізація та стандартизація світового розвитку обумовлює нові взаємозв'язки та конкретні перспективи для окремих індивідів, корпорацій чи держав направлені на управління механізмами запобігання та зниження втрат у ході глобалізації. Отже, формується глобальна структура самостійних, але залежних регіональних та локальних мереж обміну знаннями, інформацією, технологіями, кваліфікацією та досвідом. Цей процес має багатоплановий та суперечливий характер. З одного боку, він посилює можливості окремої людини, країни чи регіону за рахунок дії мультиплікаторів глобального масштабу, а з іншого – утримує їх у рамках локального, хоч і не єдиного, місця реалізації. Глобалізація забезпечує доступ до нових зовнішніх ідей при дотриманні захисту інтелектуальної власності, пірингу («виробництво на рівних», «масове співробітництво») у виробництві принципово нової продукції та послуг, сприяє впровадженню моделей виробництва, заснованого на глобальній співпраці, креативності та використанні новітніх технологій.

За таких умов для успішного післявоєнного відродження та розвитку України особливої актуальності набуває розвиток промисловості в сучасних умовах смарт-економіки.

Метою даної статті є дослідження особливостей інноваційного розвитку промисловості України на засадах смарт-економіки.

Результати

Проведене дослідження літературних джерел показало, що основою формування смарт-економіки виступають концепції постіндустріального суспільства, інформаційного суспільства та концепція «економіки знань».

Основу концепції постіндустріального суспільства, було покладено в роботах науковця Д. Белла. Питанням розвитку постіндустріального суспільства присвячені роботи представника вітчизняної економічної школи А. Гриценко, [4, 5] та інших. Вперше термін «постіндустріальне суспільство» було використано американським соціологом Д. Рісменом. Основоположниками ж розгорнутої концепції постіндустріального суспільства є Д. Белл і А. Тоффлер. За Д. Беллом постіндустріальне суспільство є суспільством, де на перше місце виходить сфера нематеріального виробництва, в якій відбуваються серйозні зрушення перехід від обробних галузей до сфери послуг та закріплення провідної ролі у розвитку за наукомісткими галузями промисловості.

На початку 80-х минулого століття науковому середовищі поширювалися думки про формуванні інформаційної економіки. Так, низка західних економістів (Д. Белл, З. Бжезінський, І. Масуда, В. Мартін О. Тоффлер, та ін.) у своїх роботах стали відзначати дедалі більшу роль інформації та знань у виробництві товарів та послуг, що дало їм основу запровадити поняття інформаційного суспільства. На думку, американського економіста В. Мартіна в інформаційному суспільстві якість життя, так само, як і можливості соціальних змін та економічний розвиток в основному залежать від наявності інформації та її використання.

На думку іншого вченого І. Масуда під інформаційним суспільством варто розуміти суспільство в основі якого в більшій мірі лежать інформаційні, а не матеріальні цінності, цінність капіталу знань превалює над цінністю речового капіталу.

Західний економіст М. Кастельса, розглядав інформаційну економіку як глобальну. Пояснюючи свою позицію тим, що з одного боку ефективність такої економіки в першу чергу залежить від можливостей ефективно генерувати, обробляти та використовувати інформацію, а з іншого боку основні види економічної діяльності та їх складові в інформаційній економіці організовані в глобальному масштабі [6].

На думку вітчизняного вченого А. Гриценко в економіці інформаційного типу інформація сама по собі є основною формою продукту. Зауважимо, що А. Гриценко поєднує поняття «постіндустріального» та «інформаційного» суспільства. На його думку важливою частиною такої економіки стає генерація, обробка, зберігання, поширення, передача, використання інформації, як продукту [5].

Починаючи з 2000 р. у світовому науковому співтоваристві сформувалася парадигма економіки знань. Перехід до «економіки знань» пов'язують із радикальною трансформацією способів генерування та передачі знань. Західні фахівці, наприклад П. Друкер та інші вважають, що економіка знань сформувалась на основі трьох революцій: промислової, виробничої та управлінської. Промислова революція (1750–1880 рр.), дозволила використовувати знання для виробництва товарів та послуг. Виробнича революція (1880–1945 рр.), призвела до зростання продуктивності праці та удосконалення виробничих процесів. Під управлінською революцією (1945 р. – час) П. Друкер розуміє використання знань для їх вдосконалення [7, с.14]

Економіка знань не є найвищим ступенем розвитку економічної науки. Так, наприкінці першого десятиліття XXI століття починає формуватися смарт-економіка, що є еволюційно наступним етапом розвитку концепцій економічного знання, що ґрунтується на комплексній модернізації та інноваційному розвитку усіх секторів економіки та забезпечує високу додану вартість, енергетичну ефективність, формування захищеного природного середовища та соціальну стабільність.

Смарт-економіка являє собою принципово новий етап розвитку, що характеризується превалюванням інтелектуальних ресурсів над будь-якими іншими. Проведені дослідження свідчать про те, що прискорення технологічного розвитку гальмують, по-перше, інституційна та соціально-економічна інерція, пов'язана з тривалими термінами новелізації професійних компетенцій, які потребують певного часу для їх адаптації. В смарт-економіці поняття «робочі руки» поступово відходить у минуле [8]. По-друге, смарт-економіка створює доступ до великої кількості альтернативних точок зору, авторських та запозичених інновацій, які формують бізнес-середовище глобальним, прозорим та публічним. Воно більше не обмежене стандартним переліком інститутів і дозволяє користувачу самостійно обирати, один з мільйонів альтернативних ресурсів та їх комбінацій. При цьому доступ до таких ресурсів може бути і безкоштовним (мережа Інтернет). Ці нові можливості смарт-економіки орієнтують вчених на розробку нової парадигми проведення досліджень проблем інтелектуальної економіки підприємств, країн та світової економіки загалом.

Дослідження потенціалу та «бар'єрів» формування смарт-економіки в Україні продемонструвало, що смарт-економіка має можливість адаптуватися до нових умов. Ці можливості зумовлені насамперед високим освітнім потенціалом населення України, можливостями інноваційного процесу та наявною матеріально-технічною базою національної інноваційної системи. Водночас своєрідним гальмом, що стримує просування України шляхом смарт-економіки, залишаються недостатньо досконала законодавча база інноваційної діяльності, низька ефективність державного управління та регулювання економіки, нерозвиненість венчурного бізнесу.

За оцінками фахівців, законодавча база України в певній мірі регламентує інноваційну діяльність щодо визначення науково-технологічних та інноваційних пріоритетів, фінансового забезпечення, правил функціонування технопарків та трансферу технологій, проте законодавство в даних сферах функціонує лише частково.

У сучасних реаліях функціонування української економіки сформувалася експортно орієнтована модель адаптивного розвитку промисловості. Головними характеристиками даної моделі є недостатня диверсифікація та низький технологічний рівень виробництва. За таких умов для України особливої актуальності набуває інноваційний розвиток промисловості в умовах становлення смарт-економіки. Основою ефективних перетворень та інноваційного розвитку промисловості України, має бути ґрунтовний аналіз виробничої системи та на його основі глибока реконструкція підприємств з врахуванням накопиченого досвіду.

Зауважимо, що інноваційний розвиток потребує значних витрат. Станом на кінець 2021 року інноваційна діяльність в Україні здебільшого інвестувалася за рахунок власних коштів підприємств (54,3%); державні та місцеві бюджети брали меншу участь у фінансуванні інноваційної діяльності підприємств (2,8% та 1,1% відповідно); за період з 2018 року стрімко зросло фінансування за рахунок коштів іноземних інвесторів – з 22% до 34,0%; у 2021 році фінансували інноваційний розвиток за рахунок кредитування лише 7,8% українських підприємств [9].

Усі кошти, залучені до інноваційної діяльності, спрямовуються різні інноваційні цілі. На основі проведеного дослідження можна стверджувати, що переважним напрямом інноваційного розвитку у 2021 році було придбання машин, обладнання та програмного забезпечення. Водночас на дослідження та розробки обсяги фінансування зменшились у порівнянні з 2020 роком з 3,8% до 2,5%. Така ситуація свідчить про зменшення можливості та зацікавленості суб'єктів інноваційної діяльності, у тому числі підприємств, займатися науковими дослідженнями та технологічними розробками.

Отже, за останні роки вітчизняна інноваційна діяльність переживає певний спад. Це підтверджує не лише зниження на 15,2% кількості підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, а й зменшення кількості підприємств, що впроваджують інновації – на 16,1%, а падіння частки реалізованої інноваційної продукції становить майже половину – з 9,2% до 5,3% [9].

Отже, в Україні станом на кінець 2021 року загалом склалася досить негативна тенденція щодо інноваційного розвитку промисловості. Дана негативна тенденція пояснюється розвитком кризових явищ у світі, викликаних пандемією Covid - 19, що безпосередньо впливають і на українську економіку, а також невдалі спроби її реформування. Ситуація у 2022 році тільки погіршилась на фоні повномасштабного військового вторгнення РФ в Україну.

А втім, для післявоєнного відновлення та розвитку промисловості України, підвищення конкурентоспроможності продукції українського виробництва напрочуд важливе значення має розвиток інноваційної складової. На думку провідних українських економістів О. Амоша [10] та Ю. Макогон [11] проблеми підвищення конкурентоспроможності промислової продукції України необхідно вирішувати шляхом всебічного інноваційного розвитку всіх сфер промислового комплексу нашої країни. Ми поділяємо позицію зазначених авторів, оскільки ефективний інноваційний розвиток має вирішальне значення при формуванні системи конкурентоспроможності продукції.

Важливим чинником стимулювання інноваційної активності підприємства виступає збільшення видатків на науку, прикладні дослідження та розробки, нові технології та сучасне обладнання формування сприятливого інвестиційного клімату. За словами американського економіста М. Портера конкурентну перевагу слід розглядати, перш за все, у здатності бути інноваційними та постійно покращувати рівень і тим самим отримати адекватну продуктивність. Фірми «мають усвідомлювати центральну роль інноваційного процесу, а також ту неприємну істину, що інновації є продуктом тиску та викликів конкуренції» [12, с. 576].

Згідно з дослідженнями інноваційної сфери іноземними економістами, на розробку, виробництво та реалізацію нової продукції (інновацію) іноземні підприємства витрачають значну кількість коштів, порівняно з українськими виробниками. Однак без особливого ентузіазму закордонні підприємства фінансують удосконалення вже існуючої продукції (раціоналізацію) та розгортання нових виробництв, особливо за кордоном.

Спільним між українськими та зарубіжними підприємствами є те, що основний відсоток фінансування інноваційної діяльності йде на інженерні та виробничі процеси, а торговельно-маркетингова організація фінансується за залишковим принципом. Наприклад, в США таке співвідношення – два до одного [13]. Дослідження деяких іноземних вчених вказують на те, що останнім часом промислові підприємства мають покращення економічних показників. Це переважно відбувається в таких галузях промисловості, в яких:

- по-перше, спостерігається низький рівень конкуренції або її відсутність (авіабудування);
- по-друге, підприємства так званого «основного кола» (вони і є основними платниками податків та надходження іноземної валюти до країни) мають періодичні провали та нестабільні показники діяльності, що найбільш відчутно позначається на національній економіці в цілому,
- по-третє, рівень підтримки є порівняно високим. За таких умов інноваційна складова зазвичай відходить на другий план, наприклад, в енергетичній та металургійній підгалузі. Але це не стосується авіабудування, тому що в умовах

міжнародної конкуренції авіабудівні підприємства інноваціям приділяють першочергову увагу. Це, зрештою, і забезпечує їм стратегічні переваги стійкого порядку.

Зарубіжні вчені [6; 7] з впевненістю зазначають, що на міжнародному ринку підприємство може забезпечити собі стійке становище лише за умови постійного підвищення ефективності своєї діяльності, тобто головним чином за рахунок зниження витрат у 2-3 рази. Проте підвищення ефективності неможливе без масштабних та глибинних змін, тобто, без інноваційного розвитку. Незважаючи на те, що інновації завжди відбуваються з певним ризиком, але вони, як зазначалося вище, є дуже важливими.

Проведене дослідження показало, що інноваційний розвиток промисловості в Україні відбувається за наявності сформованої суперечності між об'єктивними закономірностями суспільного розвитку (щодо потреби інтелектуалізації промисловості) та умовами розвитку промисловості та інновацій.

Серед основних проблем, що стримують розвиток інноваційних процесів в Україні можна виділити наступні:

1. Відсутність науково-методологічної бази формування інноваційної системи та системності в здійснюваних державою заходах щодо реалізації інноваційних процесів.
2. Недосконалість нормативно-правової системи регулювання та стимулювання інноваційної діяльності, недостатній розвиток інфраструктури, низький рівень розвитку системи захисту інтелектуальної власності, так само є сильним бар'єром, який стримує інноваційний розвиток країни.
3. Також переважно знижує конкурентні переваги продукції української промисловості на світовому ринку низький рівень координації дій суб'єктів інноваційної діяльності та недостатність фінансових ресурсів для забезпечення наукових досліджень та впровадження інноваційних розробок.

До прикладу, у всесвітніх конкурентних перегонях ключова роль зараз належить технологіям, що є каталізаторами зростання економіки. Що стосується України, вона значно технологічно відстає від інших країн, адже ознаки інноваційності мають лише 6,5% економіки (лише 13,5% ВВП формується за рахунок інновацій), тоді як у країнах ЄС більше 60%, у Японії – 76%, у США – 81%. Що фактично зводить нанівець можливість конкурувати з цими країнами. Це пов'язано з тим, що в Україні нині спостерігається відмова від пріоритетності науково-технологічного розвитку, а дороговказом є дешева робоча сила, використання досягнень попередніх поколінь, низькотехнологічні сектори виробництва та сировинні ресурси [13].

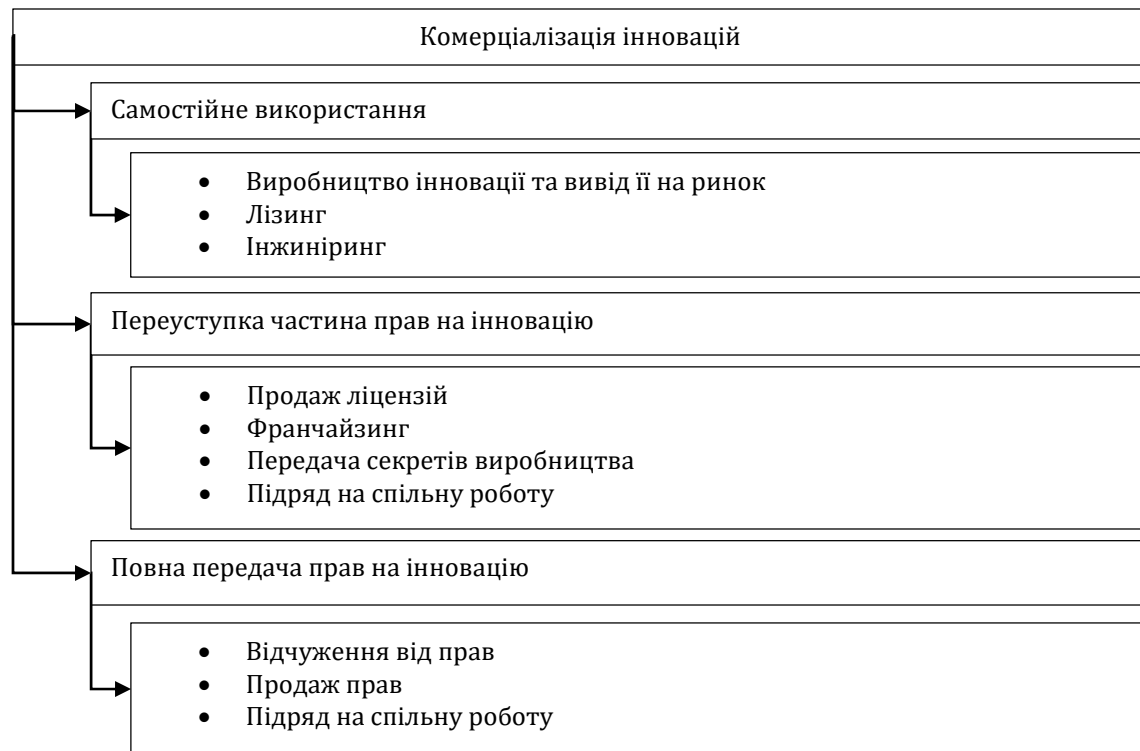
В ході дослідження встановлено, що розрив інноваційного розвитку України з розвиненими країнами продовжує зростати.

За таких умов важливим аспектом розвитку інновацій на Україні є їх комерціалізація. Проекти мають приносити прибуток, окупатися. Комерціалізація – це найважливіший елемент інноваційного процесу. Основні способи комерціалізації інновацій представлено на рисунку 1.

Перед вибором методу комерціалізації, потрібно розглянути кожен з них і обрати той, що найкраще підходить для конкретної ситуації та проекту.

Отже, комерціалізацію інновацій можна розглядати, як процес виділення коштів на інновації та управління цим процесом, що включає організацію та координацію державної інноваційної діяльності, контроль та оцінку виділених коштів, передачу завершених та освоєних результатів інноваційної діяльності у виробництво та тиражування інноваційної продукції.

Практика високорозвинених країн свідчить, що існує велика кількість різних механізмів, за допомогою яких результати наукових досліджень доходять до безпосередніх споживачів (замовників) – господарюючих організацій, і держава відіграє у цьому процесі найважливішу роль. Тому слід зазначити, що основна особливість комерціалізації інновацій полягає в тому, що держава має виступати головним учасником-каталізатором інноваційного процесу. Держава має брати участь у створенні сприятливого інноваційного клімату та сприяти комерціалізації результатів дослідницької діяльності.

Рисунок 1. Основні способи комерціалізації інновацій

Таким чином, попри всю значущість ринкових механізмів, що сприяють інноваційному розвитку, як окремих підприємств так і промисловості України загалом, вкрай важливо зберегти та якісно удосконалити регуляторну роль держави у стимулюванні інноваційного розвитку промисловості. Мовиться насамперед про розробку та реалізацію широкомасштабної довгострокової стратегії розвитку.

В сучасних умовах смарт-економіки необхідною є модернізація системи освіти та науки у гнучку, динамічну індустрію, що забезпечить «виробництво інтелекту» через нові освітні технології, форми та методи навчання та виховання, ведення науково-дослідних робіт та відповідну фінансово - кредитну політику. У стимулюванні інноваційного розвитку промисловості слід дотримуватися певних напрямів: У сфері правового забезпечення – закріплення у сучасному законодавстві нових тенденцій щодо захисту прав автора, конструктора, консультанта, науковця тощо.

В організаційній сфері актуальними є такі завдання: розвиток ринку освітніх послуг, встановлення нових зв'язків між вищою та середньою школою, вищою освітою та ринком праці; зміна структури та стилю управління інноваційним розвитком промисловості; створення змішаних організаційних форм; створення університетів при академічних інститутах та базових кафедр при науково-дослідних установах. Всебічної уваги вимагає забезпечення високого соціального статусу науковців та вчених у суспільстві, яке реалізується через: законотворчу підтримку відповідного

матеріального забезпечення та пропаганду досягнень науки та освіти; запровадження спеціальних програм для формування відповідного рівня культури населення; перетворення знань в освіті, науці та культурі на вагому складову національної ідеї.

Також для стимулювання інноваційного розвитку промисловості в Україні на засадах смарт-економіки доцільним є: впровадження податкових пільг на всіх етапах інноваційного процесу – від досліджень до впровадження результатів у виробництво; диференціація податкових пільг за розмірами, виходячи з інноваційної активності промислового підприємства; звільнення від оподаткування коштів направлених на підвищення кваліфікації та перепідготовку наукових кадрів; фінансування науково-технічних та інноваційних програм за пріоритетними напрямками розвитку за рахунок державного бюджету України та бюджетів регіонів; створення позабюджетних фондів для фінансування інноваційного розвитку; повномасштабне створення – технопарків, інноваційних бізнес-центрів, бізнес-інкубаторів та іншої інноваційної інфраструктури; звільнення від оподаткування частини прибутку, направленої підприємствами на технологічний розвиток та модернізацію обладнання (за умови повного використання з цієї метою амортизаційного фонду).

Отже, необхідно не лише розвивати наукомістке виробництво, а й виявляти підвищену активність у збереженні та примноженні науково-технічного, інноваційного та людського потенціалів, що особливо складно в сучасних умовах повномасштабної війни.

Висновки

Україна не є лідером інноваційності у Європі. Її позиція знаходиться дуже далеко від країн, які можуть похвалитися впровадженням інноваційних технологій, рішеннями комерціалізації інноваційних проектів. На даному етапі необхідно вирішити ще багато проблем структурного та організаційного характеру, для забезпечення стійкого інноваційного розвитку. Важливо також, щоб кожне підприємство підходило системно до організації інноваційних процесів. Є багато прикладів суб'єктів господарювання, готових не тільки на впровадження готових інноваційних проектів, а й на співпрацю з партнерами з метою розробки абсолютно нових рішень.

Стратегія формування інноваційного розвитку промисловості на засадах смарт-економіки має передбачати розробку та впровадження комплексу конкретних заходів у різних сферах життєдіяльності країни. Насамперед це реформування зовнішньоекономічної, грошово-кредитної, бюджетної, податкової та інституційної сфер.

Важливо розуміти, що для ефективного інноваційного розвитку, зміни в окреслених сферах мають виражатись не у формуванні певної загальної інноваційної стратегії. А навпаки, кожна з означених сфер має бути реформована в бік надання їй інноваційної спрямованості. Тому для стрімкого інноваційного розвитку промисловості необхідним є здійснення реформування науково-технічної, інноваційної та освітньої сфер, забезпечення державного контролю за виконанням прийнятих законодавчих актів та подальшого вдосконалення системи державного регулювання науково-дослідної та інноваційної діяльності. А втім, варто розуміти, що головним чинником інноваційного розвитку промисловості в Україні має бути активність самих підприємств, їх управлінських кадрів та персоналу, націленість на підприємництво, творчість, інновації.

Впровадження в практичну діяльність рекомендацій спрямованих на підвищення інноваційної складової промисловості України, дозволить вітчизняним підприємствам випускати продукцію з високим рівнем конкурентоспроможності на міжнародному ринку, що як наслідок сприятиме післявоєнному відродженню української економіки.

Список використаних джерел

1. Баліцька В., Машталер О. Смарт-спеціалізація – європейська стратегія інноваційної конкурентоспроможності: досвід України 2021. № 2. С. 127–131.
2. Ігнатенко Р. В. Розвиток цифрового маркетингу у світі та в Україні. *Бізнес Інформ*. 2022. №1. С. 450–455.
3. Соболева Г., Іванова А. Інформаційна економіка. *Věda a perspektivy*. 2022. № 2 (9). URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1584-2022-2\(9\)-87-99](https://doi.org/10.52058/2695-1584-2022-2(9)-87-99) (дата звернення: 29.10.2022).
4. Гриценко А. Інформаційно-цифровий етап розвитку соціально-економічних систем. *Економіка України*. 2022. № 1. С. 29–46.
5. Гриценко А. Цифровий розвиток: структура, капіталізація та соціалізація. *Економічна теорія*. 2018. № 4. С. 5–20.
6. Науменко Т. Modern global society in the understanding of M. Castells. *Економіка и управление: проблемы, решения*. 2021. № 2. С. 87–93.
7. Друкер П. Виклики для менеджменту ХХІ століття. К.: КМ-БУКС, 2020. 240 с.
8. Северин-Мрачковська Л. Концепція смарт-економіки в економіко-філософському дискурсі. *Вісник КНЕУ*. 2021. №2. С. 87–96.
9. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність в Україні». URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 25.10.2022).
10. Амоша О. Світовий досвід становлення металургійних смарт-виробництв: особливості, напрями, наслідки. *Економіка промисловості*. 2019. № 2 (86). С. 84–106.
11. Макогон Ю. Стратегія інноваційного розвитку України в контексті інтеграції до Європейського Союзу. *Журнал європейської економіки*. 2018. Т. 7. №1. С.43–57.
12. Портер М. Конкурентна перевага. Як досягати стабільно високих результатів. К.: Наш Формат, 2019. 624 с.
13. Ковчуга Л. І. Підхід до аналізу інноваційної екосистеми діяльності промислових підприємств України. *Бізнес, цифрові інновації та підприємництво: стан, аналіз тенденцій та науково-економічний розвиток: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. м. Львів, 22 грудня 2018 р.: у 2-х ч. Львів: ЛЕФ, 2018. Ч. 1. С. 82-84.*